

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/187338,Upamietniamy-weteranow-walk-o-wolnosc-i-niepodleglosc-Polski-sp-Walenty-Stefansk.html>
19.05.2024, 08:48

Upamiętniamy weteranów walk o wolność i niepodległość Polski - śp. Walenty Stefański i śp. Anastazy Pruszek - Pelplin, 26 czerwca 2023

Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Gdańsku oznaczyło tabliczką „Grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski” mogiłę śp. Walentego Stefańskiego oraz śp. Anastazego Pruszaka.

Walenty Stefański, ur. 12.02.1913 r. w m. Śródka k. Poznania, był powstańcem listopadowym, działaczem społecznym i politycznym, księgarzem i publicystą. W lutym 1831 r. włączył się do powstania listopadowego. Za co został ukarany przez władze pruskie więzieniem i konfiskatą schedy po rodzicach. Za udział w powstaniu otrzymał wojskowy krzyż zasługi. Jako nieletni amnestionowany i po odbyciu służby wojskowej w Nadrenii wrócił do drukarni Deckera w Poznaniu. W 1838 r. rozpoczął samodzielną działalność na rynku księgarskim. Najpierw otworzył księgarnię, a później drukarnię (redagował m.in. ludowe pismo „Wielkopolanin”, wydawał pismo gospodarczo- społeczne „Postęp”). Ożywioną pracą konspiracyjną rozpoczął w 1842 r. w założonym przez siebie Związku Plebejuszy w Poznaniu, działającym w środowisku plebejskim i chłopskim. Organizacja nawoływała do ludowego powstania oraz utrzymywała kontakty z innymi zaborami. W 1845 r. Stefański został aresztowany. Po procesie w Berlinie, z powodu braku dowodów, uwolniony. Następnie wziął czynny udział w przygotowaniach i wydarzeniach Wiosny Ludów w Poznaniu i w Wielkopolsce. Był jednym z organizatorów Ligi Polskiej. Po przymusowym zamknięciu

drukarni w 1851 r. zajął się handlem, co zmusiło go do częstych zmian miejsca pobytu. W 1864 r. osiadł na stałe w Pelplinie, gdzie nadal brał udział w działalności narodowej i społecznej. W 1867 r. założył Towarzystwo Rolnicze i kasę pożyczkową, lecz wkrótce wycofał się z życia społecznego.

Zmarł 30.06.1877 r. Został pochowany na cmentarzu przy kościele pw. Bożego Ciała w Pelplinie.

Anastazy Pruszek, ur. 15.04.1846 r. w m. Bytonia, pow. starogardzki, powstaniec styczniowy. Podczas powstania był żandarmem narodowym. Do zadań tego oddziału należało chronienie organów powstańczej władzy oraz egzekwowanie wyroków na zdrajcach, szpiegach i osobach szkodzących polskiej sprawie. Po zakończonych walkach 19.06.1864 r. został aresztowany i uwięziony w Chełmnie. Wraz z innymi trafił na zesłanie na Syberię. Odbawszy karę powrócił na Pomorze.

Zmarł 31.07.1902 r. Został pochowany na cmentarzu przy kościele pw. Bożego Ciała w Pelplinie.